

Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 20 16 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА
Кафедра соціальної і прикладної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.М. Хмарський

20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологічні проблеми сучасних організацій»

Третій рівень вищої освіти (доктор філософії)

Спеціальність 053 « Психологія»

Факультет психології та соціальної роботи

2019 – 2020

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни

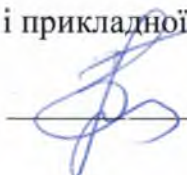
«Психологічні проблеми сучасних організацій»

Розробники: доктор соціологічних наук, професор В.І.Подшивалкіна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _соціальної і прикладної психології
Протокол від “20” червня 2019 року № 8

Завідувач кафедрою __соціальної і прикладної психології__

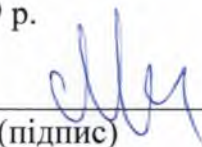
“20” червня 2019 року

_____ Подшивалкіна В.І.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від “30” __серпня__ 2019 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Кременчуцька М.К.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № __ від. “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № __ від. “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів –3 годин –90 залікових модулів 1 змістових модулів 2 ІНДЗ* – немає	Галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" Спеціальність 053 «Психологія» Рівень вищої освіти: Третій рівень вищої освіти (доктор філософії)	За вибором студента	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		8 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		82 год.	год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
Форма підсумкового контролю:			

* – за наявності

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Психологічні проблеми сучасних організацій” полягає у створенні умов для засвоєння докторантами самостійного аналізу психологічних проблем сучасних організацій.

Завдання

- оволодіння докторантами фундаментальними поняттями і принципами організаційної психології;
- вивчення особливостей сучасних проблем функціонування організацій
- розуміння психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій
- володіння діагностичними методами організаційної психології та психологічними методами оптимізації діяльності організації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

КСО.03– здатність створювати стратегію діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних та державних виробничих інтересів;

КЗН. 02 – базові знання основ методології науки, закономірностей її розвитку, розуміння науки як системи знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання;

КЗП. 15– здатність до виявлення актуальних потреб потенційних клієнтів, співробітників, керівників;

КСП. 03 фундаментальні знання про сучасні тенденції розвитку організаційної психології;

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

вміти підпорядкувати працю колективу і свою власну інтересами суспільства, адаптувати діяльність колективу до вимог споживача;

вміти створювати творчу атмосферу в трудовому колективі, корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності;

вміння користуватися національною нормативно-правовою базою у сфері наукової діяльності;

Володіння принципами ефективною мотивації себе та клієнтів, співробітників, керівників

вміти моделювати основні тенденції розвитку організаційної психології
володіти прийомами та техніками мета-аналізу сучасних досліджень в організаційній психології

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредитів ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку організаційної психології

Тема 1. Організаційна психологія як область міждисциплінарних досліджень.

Тема 2. Рівні аналізу організаційної психології

Тема 3. Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища.

Тема 4. Організаційна ефективність та методи її оцінювання.

Тема 5. Влада в організаціях: її природа та форми

Змістовий модуль 2. Психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій

Тема 6. Типи та види деформації організаційної структури організації

Тема 7. Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій

Тема 8. Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації

Тема 9. Патологічні деформації комунікацій в організаціях

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	сп		л	п/с	лаб	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку організаційної психології										
Тема 1. Організаційна психологія як область міждисциплінарних досліджень	10	2			8					
Тема 2. Рівні аналізу організаційної психології	10				10					
Тема 3. Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища.	10				10					
Тема 4. Організаційна ефективність та	10				10					

методи її оцінювання.										
Тема 5. Влада в організаціях: її природа та форми	10	2			8					
Разом за змістовим модулем 1	50	4			46					
Змістовий модуль 2. Психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій										
Тема 6. Типи та види деформації організаційної структури організації.	10				10					
Тема 7 . Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій	10	2			8					
Тема 8. Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації	10				10					
Тема 9. Патологічні деформації комунікацій в організаціях	10	2			8					
Разом за змістовим модулем 2	40	4			36					
ІНДЗ*										
Усього годин	90	8			82					

* – за наявності

5. Теми семінарських занять

6. Теми практичних занять

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Підготовка реферату з ключових тем курсу	20
2	Підготовка конспекту монографії з сучасних проблем організаційної психології	20
3.	Обробка текстів з випадками організаційних патологій на основі методів кодування згідно з обґрунтованою теорією	20
4	Підготовка з питань заліку	22
	Разом	82

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

немає

10. Методи навчання -диалогічні

11. Методи контролю- залік

12. Питання для підсумкового контролю

1. Організаційна психологія як область міждисциплінарних досліджень.
2. Рівні аналізу організаційної психології
3. Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища.
4. Організаційна ефективність та методи її оцінювання.
5. Влада в організаціях: її природа та форми.
6. Особливості рольової поведінки особистості в організації.
5. Типи комунікативної поведінки в організації.
6. Проблема оптимізації професійної діяльності в організації.
7. Критерії оцінки сумісності і спрацьованості.
8. Підходи психології управління.
- 9 Психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій.
10. Типи та види деформації організаційної структури організації
11. Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій
12. Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації
13. Патологічні деформації комунікацій в організаціях. Неадекватні методи стимулювання праці.
14. Інноваційна діяльність в організації
15. Особливості неформальної комунікації в організації
16. Проблеми матеріального заохочення.

17. Проблема моральної зацікавленості.
18. Мотивація праці в організації.
19. Особистісні особистості та професійний відбір в
20. Організаційні здібності фахівця.
21. Типи організацій
22. Основні види організаційних структур
23. Особливості психологічних проблем в різних за структурою організаціях
24. Особливості психологічних вимог до персоналу в різних за типом організаціях.
25. Організаційна культура.
26. Етнічні впливи на організаційну культуру.
27. Виміри організаційної культури за Г.Ховстедей.
28. Визначення поняття «організації».
29. Принципи побудови «організації».
30. Організаційні процеси.
31. Сутність групової динаміки в організаціях. Процеси і явища.
32. Стадії розвитку організації
33. Феномени групової життєдіяльності.
34. Ділові ролі в організації та їх розподіл.
35. Визначення поняття "соціально-психологічний клімат".
36. Чуйки і їх класифікації.
37. Шляхи запобігання чуткам.
38. Сутність соціометрії та можливості її використання в організаціях.
39. Ассесмент-центр. Призначення, структура.
40. Структура інтерв'ю.
41. Поняття конфлікту Його структура.
42. Позитивні риси конфлікту.
43. Негативні риси конфлікту
44. Управління конфліктними ситуаціями в умовах сумісної діяльності. Сітка Томаса
45. "Кодекс поведінки" в конфлікті.
46. Керівник у ролі третейського судді.
47. Спілкування в організаціях та його особливості
48. Особливості управлінського спілкування.
49. Проблеми міжособистісного сприйняття в управлінському спілкуванні.
50. Комунікаційні бар'єри в комунікації "керівник - підлеглий".
22. Горизонтальні комунікації в організації та їхні особливості
51. Особливості ведення ділової бесіди.
52. Проблемні і дисциплінарні бесіди.
53. Ділові телефонні розмови.
54. Особливості виступу перед аудиторією.
55. Особливості службової наради.
56. Психологічні особливості роботи з діловою документацією.
57. Методи, що використовуються в психологічному управлінні.
58. Структура здоров'я людини.

- 59.Критерії психічного здоров'я.
- 60 Критерії духовного здоров'я.
- 61.Стрес. "Погані" і "добрі" стреси.
- 62.Професійна деформація особистості працівників організацій: причини виникнення та умови попередження.
68. Стресори позаслужбової діяльності.
- 64.Психологічні умови та шляхи забезпечення гуманізації управління.
- 65.Основні вимоги до прийняття управлінських рішень.
- 66.Методи профілактики стресів.
- 67.Актуальні завдання відбору персоналу організації
- 68.Життєві кризи і діяльність керівника в організації
- 69.Індивідуальні стилі управління керівника і їх параметри.
70. Влада в організації: сучасні тенденції формування владних повноважень
- 71.Типи управлінських рішень.
- 72 Роль психологічної служби в оптимізації управління.
- 73.Комунікативна компетентність керівника.
- 74.Управлінські принципи.
- 75.Обмеження сучасного керівника та їх причини.
- 76.Метод гнєктики та його особливості.
- 77.Основні етапи ділових переговорів.
- 78.Роль психологічних установок у ділових стосунках.
- 79.Поняття управлінської етики
- 80.Адаптація особистості до умов праці.
- 81.Особливості формальної комунікації в організації спілкування
- 82.Причини опору нововведенням в організації.
- 83.Психодіагностика як один із напрямів роботи практичного психолога в організації.
- 84.Оптимізація соціально-психологічного клімату в організації.
- 85.Психологічна експертиза з організації.
- 86.Психолого-управлінське консультування в організації.
- 87.Просвітницька діяльність психолога в організації.
- 88.Специфіка управління в різних соціальних сферах (бізнес, виробництво, освіта, культура, наука тощо).
- 89.Психологічні основи індивідуального стилю керівництва.
- 90.Роль зовнішніх і внутрішніх комунікацій у формуванні іміджу організації

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль									Модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Соціальні технології. За ради чого? Яким чином? З яким результатом?/ За науковою редакцією В.І.Подшивалкіної.- Одеса, 2015.- 544 с.

Шрагина Л.И. Анатомия конфликта, или возможна ли толерантность? // Марк Меерович, Лариса Шрагина. Технология творческого мышления. Альпина Бизнес Букс, Москва, 2008. С. 394-404.

14. Рекомендована література

Основна

Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов. СПб., 2001.

Гибсон Джеймс Л., Иванцевич Дж., Донелли Дж. Х.-мл. Организация: поведение, структура, процессы. — М.: Инфра-М, 2000. - 662 с.

Власов П.К. Психология замысла организации. Принципы формирования стратегии. — Харьков: Гуманитарный Центр, 2003. — 282

Зинкевич-Евстигнеева Т., Фролов Д., Грабенко Т. Технология создания команды. — СПб.: Издательство „Речь”, 2004 — 224с.

Занковский А.Н. Организационная психология: Учеб. пособие для вузов по спец. «Организационная психология». — М.: Флинта: МПСИ, 2000. — 648 с.

Кверк Б. Создавая связи. Внутрикорпоративные коммуникации в бизнес-стратегии. — М., 2006. — 416 с.

Кабаченко Т.С. Психология управления: Учеб. пособие. — М.: Пед. общество России, 2003. — 384 с.

Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. — Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. — 203 с.

Райгородский Д.Я. Психология руководства: Учеб. пособие. — М.: Бахрах-М, 2005. — 768 с.

- Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учеб. пособие. — СПб., 2000. — 298 с.
- Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. — Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. — 203 с.
- Организационная психология / Под ред. Г.В. Суходольского. Харьков, 2004. С. 76-140.
- Шайн Э. Организационная культура и лидерство. — СПб.: Питер, 2002. — 336 с.
- Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. — 144 с.
- Шакурова З. А. Управление персоналом: учебное пособие / З. А. Шакурова, Л. П. Паршукова, Н. В. Маркус. — Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2010. — С. 45 - 59.
- Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. СПб.: Питер, 2003. — С. 277-290.
- Лесечко М.Д. Психологія прийняття управлінських рішень і створення ефективних команд. — Львів: 2003. — 84с.
- Канеман Д., Словик П., Тверски А. Принятие решений в неопределенности: Правила и преубеждения / Пер. с англ. — Х.: Изд-во Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2005. — 632 с.
- Кирхлер Э., Шрот А. Принятие решений в организациях / Пер. с нем. — Х.: Изд-во Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2004. — 160 с. —
- Корнилова Т.В. Психология риска и принятия решений: Учебное пособие для вузов / Т.В. Корнилова. — М.: Аспект Пресс, 2003. — 286 с.
- Райгородский Д.Я. Психология руководства: Учеб. пособие. — М.: Бахрах-М, 2005. — 768 с.
- Райгородский Д.Я. Психология управления: Хрестоматия. — М.: Бахрах-М, 2006. — 768 с.

Додаткова

- Горностай П. Психологічний феномен „Ми” // Соціальна психологія – 2006. № 2(16) – С.88-96
- Гримблат С.О. Воронов М.В. Команда: мифы и реальность // Теорія і практика управління соціальними системами // Щоквартальний науково-практичний журнал. Харків: НТУ „ХПІ”. – 2003, № 2. – С. 10-20
- Липатов С.А. К вопросу о предмете и статусе организационной психологии) // Журнал практического психолога. 2000, № 5-6. – С. 3-11.
- Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. — 144 с.
- Електронні інформаційні ресурси
- Хисматуллина З.Н. Организационные конфликты: понятие и типология //Социологические науки. № 3, 2005. С. 108-110.
http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=7779985
- Шрагина Л.И. Анатомия конфликта, или возможна ли толерантность? // Марк Меерович, Лариса Шрагина. Технология творческого мышления. Альпина Бизнес Букс, Москва, 2008. С. 394-404.

Меерович Марк, Шрагина Лариса. Технология творческого мышления. М.: Альпина Паблицер. - 2018, 506 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

http://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/tezi_psyhol_zbirnik_2015.pdf

<https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-problemy-protssesa-organizatsii-upravleniya-na-proizvodstvennom-predpriyatii>

<https://rucont.ru/file.ashx?guid=bc5db898-0fd9-4e3f-a4bb-bbc6fc2c8711>

<http://sisupr.mrsu.ru/2015-4/PDF/Dolenko.pdf>